

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

หัตถยา มหาศกุล

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ACADEMIC ADMINISTRATION AFFECTING COMPETENCY OF THE STUDENTS
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ของ หัตยา มหาศกุล

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร.ณัฐ รัตนศิรินิชกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร.ธารารัตน์ มาลัยเถาว์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	หัตยา มหายศกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร.ธารรัตน์ มาลัยเถาว์
คำสำคัญ:	การบริหารงานวิชาการ, สมรรถนะผู้เรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 4) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครู จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล ตามลำดับ 2) สมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการคิด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 4) การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title: ACADEMIC ADMINISTRATION AFFECTING COMPETENCY OF THE STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Hattaya Mahayotsakul

Advisor: Dr. Thararat Malaitao

Keywords: Academic administration, competency

บทคัดย่อภาษาไทย

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine the level of academic administration in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. 2) investigate the level of student competency in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 3) determine the correlation between academic affairs administration and the competencies of students in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 4) study the impact of academic administration on student competency in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The study utilized a stratified random sampling method to select a sample of 327 teachers. 5-point Likert-scale questionnaire was employed as the research instrument. Data analysis involved frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis. Research Findings: 1) Academic Administration: The overall academic administration in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 was found to be at a "high" level. When considered by individual aspects, curriculum development had the highest average, followed by instructional management and assessment, respectively. 2) Student Competencies: The overall student competencies in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were found to be at a "moderate" level. When considered by individual aspects, communication skills had the highest average, followed by technological skills and thinking skills, respectively. The lowest average was found in life skills. Impact of Academic Administration: 3) The relationship between academic administration and the competencies of students in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were statistically significant positive effect at the .01 level. 4) Academic administration affecting the competencies of students in schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were statistically significant at the .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.ธารรัตน์ มาลัยเถาว์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน จนการวิจัยสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำวิชา วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.เจตนิพิฐ รอบคอบ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเวียงฝาง และนายกุศล มีปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่จันวิทยาคม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ได้ให้ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ตลอดจน ข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูล

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนศิษย์ประสบความสำเร็จในวันนี้ ตลอดจนทุกท่านที่ได้มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจ มาโดยตลอดเป็นอย่างดี

หัตถยา มหายศกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ.....	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	47
ตอนที่ 3 ระดับสมรรถนะผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3.....	53
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	59
ตอนที่ 5 การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	59
บทที่ 5 บทสรุป.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	76
ภาคผนวก ข ตารางการหาค่า IOC.....	77
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	89
ประวัติผู้วิจัย.....	98

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ.....	18
ตาราง 2 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	39
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ 3 ด้านโดยรวม.	47
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	48
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการ เรียนการสอน	50
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล	52
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน โดยรวม.....	53
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถ ใน การสื่อสาร.....	54
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถใน การคิด.....	55
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	56
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต	57
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี	58
ตาราง 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียน	59
ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน.....	60

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	38
------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลต่อการศึกษาในประเทศไทยที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ประชากรของประเทศไทยเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ภาวะประชากรสูงอายุในประเทศไทย ดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการที่คนไทยมีอายุยืนมากขึ้น ประกอบกับการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลง ส่งผลให้ประชากรวัยเด็กหรือประชากรวัยเรียน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การเป็นสังคมสูงวัยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น กล่าวคือ วัยแรงงานต้องแบกรับ ภาระการดูแลผู้สูงวัยเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้ง ประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้น ในขณะที่กำลังแรงงานในตลาดแรงงานลดลงจนส่งผลให้เกิดการพึ่งพา แรงงานข้ามชาติมากขึ้น นำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งภายในและระหว่างประเทศ ดังนั้น การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องเตรียมกำลังคนให้มีสมรรถนะเพื่อสร้างผลิตภาพที่สูงขึ้น การจัดการศึกษา จึงต้องวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและสมรรถนะสูง และปรับหลักสูตรการเรียน การสอนให้บูรณาการกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัยเพียงพอ ต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างรวดเร็ว เป็นการเปลี่ยนแปลง สังคมไปสู่สังคมดิจิทัลส่งผลต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีแนวโน้มที่การจัดการศึกษาจะเปลี่ยนไป โดยการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล โดยการนำเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น การจัดการศึกษาของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางแผน และการสร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของทรัพยากรมนุษย์ ที่จะศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือต้องปรับหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในโลกดิจิทัลในปัจจุบันและอนาคต

จากการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ด้านต่าง ๆ ข้างต้น นอกจากจะส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ยังส่งผลถึงการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งศึกษา ปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบ แนวทางและมาตรการในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่ดี ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น มุ่งให้ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ดังนั้นการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ประการดังกล่าว เป็นส่วนที่ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้น ภายในตนเองเพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในตนเอง เรียนรู้และเติบโต ภาควิชา ในความเป็นไทย ใช้ชีวิตอย่างเห็นคุณค่าและสร้างสรรค์การทำงาน รวมทั้งเข้าใจความหลากหลายในสังคม (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565) ซึ่งสมรรถนะ เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะเจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทาง พฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติคุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลและกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จ ดังนั้น การจะพัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก จึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร รับ-ส่งสาร ใช้ภาษาถ่ายทอด ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการคิด สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อสร้างองค์ความรู้ หรือเพื่อตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการแก้ปัญหา บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ (จิตสุภา สง่าแสง, 2565) มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (วัชรระ บุญเลิศ, 2567) อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีบทบาทในการกำหนดนโยบายวางแผน และดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการจึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาไม่เพียงแต่ต้องมุ่งเน้นในการถ่ายทอดความรู้พื้นฐานเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต การบริหารงานวิชาการจึงมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการวางแผน ออกแบบ และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (กิริติ คุวานนท์, 2566) เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการออกแบบบทเรียนและจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรยังเป็นอีกหนึ่งกระบวนการสำคัญที่ช่วยกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและความต้องการของผู้เรียน หากหลักสูตรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัชพันธ์ วงศ์หลวง, 2564) กระบวนการวัดผลและประเมินผลก็มีบทบาทไม่น้อยไปกว่ากระบวนการอื่น ๆ เนื่องจากการประเมินผลไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการด้านสมรรถนะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง (วลีรัตน์ ฉิมน้อย, 2562) การจัดให้มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้เรียนและครูสามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีทิศทาง ดังนั้น การบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพจึงต้องประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก และกระบวนการวัดผลที่สะท้อนสมรรถนะที่แท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเติบโตและนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fullan, 2020) การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพมีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในหลายมิติ เช่น ด้านการคิดวิเคราะห์) ทักษะการแก้ปัญหา และความสามารถในการทำงานเป็นทีมอย่างไรก็ตาม (World Economic Forum, 2020) แนวทางการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบและดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้นจำนวน 139 โรงเรียน รับผิดชอบการบริการและจัดการศึกษาครอบคลุม พื้นที่ใน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอดอยหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอแม่สาย จากผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566 จากข้อมูลแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 ในด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ ยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ แม้ว่าจะมีการกำหนดแนวทางและดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการยังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคมในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
4. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานวิชาการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะ ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,791 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน แล้วจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการวางแผน จัดระบบ และดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีแบบแผนและประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สถานศึกษา

กำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ไปจนถึงการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผน ดำเนินการ นิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต และทักษะทางสังคม สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพตามบริบทของสังคม ซึ่งผลการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามี 3 ขอบข่าย ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผน ออกแบบ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีหลักสูตรที่มีคุณภาพต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด วิเคราะห์การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การมีทักษะชีวิตและอาชีพ ตลอดจนความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขและมีจิตสาธารณะ ดังนั้น หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต

1.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ให้สามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ผ่านแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายและคุณค่า การออกแบบการเรียนรู้เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควบคู่กับการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การวัดผล ประเมินผล หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการวัดและประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตรงตามเป้าหมาย

2. สมรรถนะผู้เรียน (Competencies of learners) หมายถึง คุณลักษณะที่ผู้เรียนทุกคน มีและใช้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตาม เป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนตัว ตลอดจนรูปแบบความคิด และวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2.1 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้ง การเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ โดยผู้เรียนเลือกใช้คำพูดและรูปแบบการ สื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับสาร การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อ ตนเองและสังคม

2.2 ความสามารถในการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำ ไปสู่การ สร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเอง และสังคม ได้อย่างเหมาะสม และ สังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ ปัญหา แก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูล สารสนเทศ รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และ สิ่งแวดล้อม สามารถออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยมีเกณฑ์สำหรับ

เลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม รวมถึงสามารถระบุข้อดีและข้อเสียของวิธีการหรือทางเลือก และดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะ กระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม จริยธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน
2. ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินงานบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 1.4 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 2.1 ความหมายของสมรรถนะ
 - 2.2 ความสำคัญของสมรรถนะ
 - 2.3 ประเภทของสมรรถนะ
 - 2.4 องค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 2.5 กรอบสมรรถนะหลัก
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิด

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนสำคัญของการบริหารการศึกษา โดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา โดยนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ (2563) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า เป็นความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ใน หน่วยงานรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยกระทำกิจกรรมหรือดำเนินงานให้ การศึกษาหรือฝึกอบรมคนทุกช่วงวัย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดำเนินงาน เทคนิคการ ดำเนินงาน และปัจจัยทางการบริหาร ไว้อย่างชัดเจน

โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่สถานศึกษากำหนดไว้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2565) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการบริหาร กิจกรรมทุกชนิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารร่วมกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้ คำปรึกษา แนะนำและประสานงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้งาน การเรียนการสอน งาน ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศภายใน และงานประชุม อบรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ล้วนขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น เนื่องจาก งาน วิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ ได้ในสังคมอย่างมี ความสุข ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า เป็นการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านการ ออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยต้องนำครูและผู้ที่มิ ส่วนเกี่ยวข้อง ในการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งก็คือ พัฒนาหลักสูตรและการนำ แผนการจัด การศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งก็คือการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำหลักสูตรไปจัดการเรียนรู้ ให้กับ ผู้เรียน และด้านการประเมินผลเพื่อนำผลสะท้อนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรไปปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน

วัชร บัญเลิศ (2567) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินงาน กิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน จัดระบบ และบริหารจัดการทั้งในด้านวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยมุ่งเน้นให้การจัดกิจกรรมทุก ขั้นตอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ การดำเนินงาน ดังกล่าวครอบคลุมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครูผู้สอน การ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดระบบติดตามและประเมินผล ตลอดจนการส่งเสริม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และทักษะทางสังคม วัตถุประสงค์ สำคัญของการดำเนินงานกิจกรรมในสถานศึกษา คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันจะนำไปสู่การ

เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความสมดุลทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่นักวิชาการได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการวางแผน จัดระบบ และดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีแบบแผนและประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ไปจนถึงการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผน ดำเนินการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต และทักษะทางสังคม สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพตามบริบทของสังคม

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด การบริหารงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ โดยได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ อธิบายความสำคัญไว้ดังนี้

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่ครอบคลุมไปถึงการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นนั้นจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กที่มีความพร้อมแตกต่างกันได้ตามลำดับเต็มตามศักยภาพเพื่อการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2565) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาและเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากงานด้านวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและที่สำคัญอย่างยิ่ง หากสามารถบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้ การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลัก และเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ หากสามารถบริหารงานวิชาการได้บรรลุตามเป้าหมาย ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาทุกประเภทจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณภาพ หรือมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการจะบรรลุจุดประสงค์ได้ ผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการ ดำเนินการด้านวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการทั้งทางด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ รวมทั้งต้องเข้าใจบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ ตอบสนองความต้องการของชุมชน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันและอนาคตที่มีความพลิกผัน นอกจากนี้ การบริหารงานวิชาการที่ดียังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การจัดสรรปริมาณงานและทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่นักวิชาการได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากสามารถบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน อีกทั้งการบริหารงานวิชาการยังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทุกคน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการบริหารงานวิชาการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา

หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการในการดำเนินงาน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยได้มีนักการศึกษาได้อธิบายหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นงานที่ดำเนินการโดยมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดำเนินงาน เทคนิคการดำเนินงาน และปัจจัยทางการบริหารไว้อย่างชัดเจน อาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ดังนั้นจึงเป็นงานหลักที่สำคัญเพราะเป็นงานที่มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 40 ของการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้บรรลุ วัตถุประสงค์จึงจำเป็นต้องใช้หลักการดังนี้

1. กระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และชุมชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
2. จัดการเรียนรู้โดยยึดแนวทางการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้ง ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตร สาระ และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพ และทุกช่วงวัยของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. สนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผู้บริหารงานวิชาการควรนำหลักการบริหาร P-O-L-C ไปใช้เป็นแนวทางเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายสู่สภาพที่พึงปรารถนาตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดย P = Planning การวางแผน ต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาก่อนที่จะกำหนดทิศทาง อีกทั้งต้องมีการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี = Organizing การจัดองค์การ การจัดโครงสร้างหลักขององค์การทาง การศึกษามี 5 ส่วน คือ 1) ครูผู้ปฏิบัติการสอน 2) ผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษา 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 4) นักวิเคราะห์ นักวิจัย และ 5) ส่วนงานสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกชั้นปี

5. มุ่งส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัชร บุญเลิศ (2567) หลักการบริหารงานวิชาการมีหลักการและวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ เกิดความคล่องตัวในการ บริหารจากภาระงานดังกล่าวของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึด หลัก ในการทำงานโดยเฉพาะหลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จใน การ บริหารงานวิชาการ หลักการพัฒนาคุณภาพ เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทาง วิชาการ หลักการมีส่วนร่วม เป็นการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนใน หน่วยงานมีส่วนร่วม เสนอแนะ หลักประสิทธิภาพ กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการหลัก ประสิทธิภาพ เป็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตรงตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น หลักประหยัด การใช้กำลังหรือ แรงงานน้อยโดยไม่ต้อง เพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง และสุดท้าย หลักการความเป็นวิชาการ จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการ วัดผลและ ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและการวิจัย ความเป็น วิชาการ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาท ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพได้มาตรฐาน การศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากเป็น กระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานทางการศึกษา และตอบสนองต่อความ ต้องการของสังคมอย่างแท้จริง การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยหลักการที่เป็นระบบ มีความชัดเจน และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วน ร่วมจากทุกภาคส่วน รวมทั้งต้องดำเนินงานภายใต้กรอบมาตรฐานทางการศึกษาที่สามารถตรวจสอบ และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอน และ มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มีนักวิชาการและ หน่วยงานทางการศึกษากำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้แหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน

ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. งานหลักสูตร
2. งานการจัดการเรียนการสอน
3. งานแนะแนว
4. นิเทศการสอน
5. วิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
6. งานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
7. งานแหล่งเรียนรู้
8. เทคโนโลยี สื่อการสอน
9. งานประกันคุณภาพ

จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจน์รัตนวาณิชย์ (2565) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนา หลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2565) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. นวัตกรรมและเทคโนโลยี
4. แหล่งเรียนรู้
5. กิจกรรมแนะแนว
6. การวัดและประเมินผล
7. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การนิเทศการศึกษา

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนรู้
3. การวัดและประเมินผล

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนงานด้านวิชาการ
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนว
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
10. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จันทร์ฤดี พุ่มดียิ่ง (2567) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนงานด้านวิชาการ
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนว
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
10. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วัชร บุญเลิศ (2567) ได้กำหนดขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
6. การนิเทศศึกษา

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้นมานั้น ทำให้เห็นภาพรวมและความหลากหลายของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่นักการศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและดำเนินการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อความต้องการของแต่ละสถานศึกษา

ตาราง 1 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2556)	วสสรณ์ ฉมน้อย (2562)	ปริญญารณ ตั้งคุณานันต์ (2563)	จิตสุภา สง่าแสงและ นิพัชชา โรจน์รัตนวาณิชย์ (2565)	รุ่งชัชสุดา (2565)	สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566)	สมบัติ เดชบารุง (2566)	วัชรระ บุญเลิศ (2567)	จันทร์ฤดี พุ่มสีถึง (2567)	ความถี่
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	√									1
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	√									1
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	√									1
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	√									1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	√	√			√		√	√		5

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการมีแนวคิดของนักวิชาการ ศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วม 17 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปร สรุปได้ว่ามีตัวแปร 3 ด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 8 ขึ้นไป คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัดผล ประเมินผล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 3 ด้านคือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผล เป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เหมาะสมสำหรับ

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3 สามารถจำแนกรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ความหมายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือกระบวนการวางแผน และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อมุ่งเน้นเสริมสร้างผู้เรียน โดยคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยมีขั้นตอนการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป หรือสร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจนรัตน์วณิชย์ (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี การวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและสังคม ให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้เชี่ยวชาญปรับขยายหรือสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา การประเมินการใช้หลักสูตรโดยเฉพาะการนำกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปใช้ในการสร้างและทดสอบคุณภาพหลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ

รุ่งชัชสุตา เวหะชาติ (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตร คือ แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่าง ๆ จะถูกกำหนดเป็นสายลักษณะอักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย เป็นรายวิชา หรือเป็นรายวิชาย่อย ทั้งนี้แผนงานหรือ โครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและ ดำเนินงานของสถานศึกษาหรือหลักสูตร หมายถึง แนวการจัดประสบการณ์ หรือ เอกสาร ที่มีการจัดทำเป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้หรือโครงการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายตามที่ หลักสูตรกำหนดไว้

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัด มวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ความรู้ตามเนื้อหาของหลักสูตรที่วางไว้ หลักสูตรประกอบด้วยโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร แนวทางการปฏิบัติหลักสูตร หลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศในการจัดการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมให้บรรลุผล และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการจัดทำ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดให้มีวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น คณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

จากความหมายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผน ออกแบบ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีหลักสูตรที่มีคุณภาพต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การมีทักษะชีวิตและอาชีพ ตลอดจนความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขและมีจิตสาธารณะ ดังนั้น หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต

กระบวนการการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการดำเนินการเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ทันสมัยและเหมาะสม กับสภาพจริงของสังคม อันจะนำไปสู่การนำไปใช้ได้จริงออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตรได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของหลักสูตร ทั้งนี้ ต้องศึกษานโยบาย วิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลาง มาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในระดับประเทศด้วย เพื่อนำมาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร โดยกระบวนการนี้ควรเน้น กรมมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ชุมชน หรือสถานประกอบการ เพื่อให้ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และตอบสนอง เปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

2. การกำหนดวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระรายวิชา แนวการจัดการเรียนรู้และแนวการประเมินผล การเรียนรู้ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรต้องอาศัยการศึกษาและพิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษา จັบพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ของโลกอนาคตและสถานภาพของสถานศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนของหลักสูตรเกี่ยวกับ คุณลักษณะหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและโครงสร้างของหลักสูตร โดยหลักสูตร ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเมื่อจบหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนในระดับนั้น ๆ จะมีคุณสมบัติอย่างไร จากนั้นจึง นำไปสู่แนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระรายวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไป

3. การนำหลักสูตรไปใช้ หรือการจัดการเรียนรู้ เป็นการออกแบบวิธีการและการจัดการ เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องจัดหาและปรับปรุงกระบวนการสอน การจัดชั้นเรียน การวัดและ ประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ ตลอดจนการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้การบํา หลักสูตร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพอย่างไร เป็น กระบวนการที่ใช้พิจารณาว่า จุดมุ่งหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์เป็นอย่างไร เนื้อหาวิชา และ ประสบการณ์ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ กิจกรรมการเรียนรู้มีปัญหหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และควร ประเมินผลอย่างไร

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การนำไปใช้ที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างแท้จริง

แนวทางดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานการ วัดผล ประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเองโดย

1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาเครือข่ายนำพาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ กระทรวงศึกษาธิการ

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริม ความเป็นผู้ปกครอง พินิจ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล

2. สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอน และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ หลักสูตรสถานศึกษา

4. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ความหมายการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึง การจัดตารางเรียน การคัดเลือกแบบเรียน การใช้สื่อเทคโนโลยี การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจนรัตน์วณิชย์ (2566) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้ การแนะแนว ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล และการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตลอดเวลา และจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้มีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การเรียนรู้โดยใช้พหุปัญญาเป็นฐาน Multiple Intelligence-Based Learning การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project base learning) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้เพื่อสร้างความ มุ่งมั่นในตนเอง (Self-Determination learning) ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาและ อาชีพในอนาคตทั้งสิ้น

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการออกแบบ รูปแบบการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดทำแผนการ จัดการ เรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สื่อการเรียนรู้ การสอน และแหล่งการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ให้สามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ผ่านแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการ ดำเนินชีวิต โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายและคุณค่า การ ออกแบบการเรียนรู้เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ควบคู่กับการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีการ สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำ ความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด หองปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนพิการ ด้อยโอกาส และมี ความสามารถพิเศษ

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ความหมายการวัดผล ประเมินผล

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การ กำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสรุปผลการเรียนรู้และนำไป พัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผลเป็นกระบวนการกำหนด ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ เพื่อแทนขนาด ปริมาณ คุณภาพ หรือคุณลักษณะ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การ

ประเมินผล เป็นการตีค่าหรือตัดสินคุณค่า หรือให้ความหมายของตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการ โดยเทียบเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจน์รัตนวานิชย์ (2565) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผลและ ประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบในการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม ตัวชี้วัด การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนตามตัวชี้วัด ตามสภาพจริง

รุ่งชัชสุตา เวหะชาติ (2565) ได้กล่าวว่า การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการวางแผนนโยบายของผู้บริหารในการวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียน ซึ่ง มอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการใช้เครื่องมือ ในรูปแบบที่ หลากหลาย ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริม จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน และในปัจจุบัน สถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีมีการพัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้ในการวัด และประเมินผล ข้อมูลที่ได้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566) ได้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษามาเปรียบเทียบ เกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วตัดสินคุณค่าว่าบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หากเป็นกา ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก็คือ การรวบรวมข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนบรรลุ เป้าหมายจากการเรียนรู้ที่ต้องการ ในระดับใด และยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการวัดและ ประเมินผล เป็นสองมิติ คือ 1) มิติการบริหารการศึกษา การประเมินผลทำให้ได้สารสนเทศเพื่อ นำมาใช้ในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายใน การจัดการเรียนรู้ การจัดการห้องเรียน การบริหาร ด้านบุคคล และการจัดการด้านสื่อเทคโนโลยี การสอน การประเมินผลช่วยสะท้อนผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา การประเมินผลทำให้ได้ข้อมูล สนับสนุนการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือยกเลิกการ ดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาการประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา 2) มิติการจัดการเรียนรู้ 2.1) การประเมินผลเป็นวิธีการแสวงหา สารสนเทศเพื่อระบุระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดย จะช่วยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เหมาะสมเพียงใด บรรลุตามตัวชี้วัดหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ 2.2) การประเมินผลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบผล และช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียน โดยจะช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค ในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อไป 2.3) การประเมินผลทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานให้ ผู้สอนเลือกใช้นวัตกรรม เทคนิคการสอนและสื่อ ประกอบการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและ

บริบทของผู้เรียน 2.4) การประเมินผลช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนตระหนักในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา หรือแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินผลช่วยชี้ให้เห็นความสามารถของผู้เรียน รายบุคคลและภาพรวมเพื่อเป็นข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียน

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้กล่าวว่า กำหนดระเบียบวิธีการวัด และประเมินผลของ สถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำ เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา จัดการ วัดและประเมินผลการเรียน การซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ ผ่านเกณฑ์การประเมิน การพัฒนา เครื่องมือในการวัดและประเมิน จัดระบบสารสนเทศด้านการ วัดผลประเมินผล การเทียบโอน ผลการเรียนรู้ การตัดสินผลการเรียน การอนุมัติผลการประเมิน และ การสำเร็จการศึกษา

จากความหมายและความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อน สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ โดยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน เป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ใน การวัดและประเมินผลเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตรงตาม เป้าหมาย

แนวทางดำเนินการวัดผล ประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กำหนดแนวทางดำเนินการ วัดผล ประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอน ประสพการณ์ ผลการเรียนรู้ และอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียน ไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กล่าวว่าเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลของผู้สอนเกิดความยืดหยุ่น คล่องตัว และผู้เรียนได้เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก จึงกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง ดังนี้

1. ตัวชี้วัดระหว่างทาง เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเน้น การประเมินในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก ผ่านมโนทัศน์ของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ การประเมินขณะเรียนรู้ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายโดยเน้นการวัดและ ประเมินผลแบบไม่เป็นทางการ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสอบปากเปล่า การพูดคุย การใช้คำถาม การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ การประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน เป็นต้น การวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการ เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลผลการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่ผู้สอนเก็บรวบรวมตลอดเวลา วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษา ความพร้อมและพัฒนาการของผู้เรียน ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม และแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ของผู้เรียน ลักษณะของข้อมูลที่ได้นอกเหนือจากตัวเลขหรือข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว อาจเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ผู้สอนเฝ้าสังเกต หรือผลการเรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็ง จุดอ่อน หรือปัญหาของผู้เรียนที่พบจากการสังเกต สัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และบริบทของครูผู้สอน

2. ตัวชี้วัดปลายทาง เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้น ที่การประเมินผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการวัดและประเมินผล แบบเป็นทางการ (เช่น การประเมินการปฏิบัติ การประเมิน แฟ้มสะสมงาน การประเมินด้วยแบบทดสอบ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นต้น การเก็บข้อมูลดังกล่าว ใช้ในการวัดและประเมินที่ได้ผลเป็นคะแนนและนำไปใช้ในการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อดูพัฒนาการหรือใช้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชา วิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้แบบเป็นทางการ เป็นตัวแทนของระดับความสามารถของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่ต้องได้มาจากวิธีการวัดที่เหมาะสมกับลักษณะ ข้อมูล เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบและเชื่อถือได้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ

1. ความหมายของสมรรถนะ
2. ความสำคัญของสมรรถนะ
3. ประเภทของสมรรถนะ
4. องค์ประกอบของสมรรถนะ
5. สมรรถนะสำคัญ

ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ เป็นความสามารถ หรือ ศักยภาพของบุคคลในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสามารถนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ความรู้หรือทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ทักษะชีวิต คุณลักษณะส่วนบุคคล และ ประสบการณ์ ที่สั่งสมมาด้วย โดยได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลได้โดดเด่นในองค์กร

เฉลิมวุฒิ แทนสุวรรณ (2561) ได้กล่าวว่า สมรรถนะเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่แสดงออกด้วยการคิดและ พฤติกรรม โดยนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่ามาตรฐานและเป้าหมายของงานที่องค์กรกำหนดไว้

หญิงกรรณา วงษ์เทียนหลาย (2562) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ พฤติกรรม ของบุคคล ที่เป็นปัจจัยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในบทบาทหน้าที่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือในภาวะวิกฤติ ได้เป็นอย่างดี มีความโดดเด่น และบรรลุเป้าหมายสูงกว่าที่ตั้งไว้

ทศนา แชนณี (2563) ได้กล่าวว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ในการทำงาน การใช้ชีวิตและการแก้ปัญหา

ปฎิญา มุขสาร (2563) ได้กล่าวว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะ อื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายขององค์กร เพื่อการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานบัณฑิตยสภา (2564) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จ โดย

ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีให้เหมาะสมสอดคล้อง กับบริบทของสังคม และวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ได้กล่าวว่า สมรรถนะจึงเป็นความสามารถของ บุคคลในระดับ ที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ ที่ตนมีอยู่ สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ ของบุคคลในการนำความรู้ทักษะ และ คุณลักษณะเฉพาะ ของตนมาประยุกต์ใช้ในงาน หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติที่มี อยู่ นำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือในภาวะวิกฤติ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหา การ ตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่าง เหมาะสม

ความสำคัญของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) เป็นคำที่เราได้ยินกันบ่อยในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การศึกษา หรือแม้แต่การพัฒนาตนเอง โดยได้มีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของสมรรถนะ ไว้ ดังนี้

เพ็ญศิริ โฉมกาย (2560) ได้กล่าวว่า สมรรถนะมีความสำคัญต่อองค์กร โดยสมรรถนะทำให้ ทราบถึงทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะของบุคลากรที่ต้องการในองค์กร ซึ่งช่วยสนับสนุนให้ ตัวชี้วัดหลักของผลงานบรรลุเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การ ทำงานให้ประสบความสำเร็จ อันเป็นประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

ชนานาถ ผดุงศิลป์ (2562) ได้กล่าวว่า สมรรถนะมีความสำคัญอยู่ในตัวบุคคลแสดงให้เห็น ถึงทักษะ ความรู้ และความสามารถที่ได้แสดงออกมาให้เห็นในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ หาก องค์กรสามารถจัดสรรบุคลากรให้ตรงกับความสามารถความถนัดของแต่ละบุคคลนั้นก็จะเป็นให้เกิด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กรสามารถประสบความสำเร็จ บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่

อิทธิเดช น้อยไม้ และณัฐวรรณ เฉลิมสุข (2565) ได้กล่าวว่า สมรรถนะมีความสำคัญต่อการ พัฒนาศักยภาพของบุคคล และส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรด้วย ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะมาวางแผนออกแบบ และประยุกต์ใช้ในการบริหาร จัดการชั้นเรียน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ ความรู้ทักษะ และคุณลักษณะที่ผู้เรียนแต่ละคนมีในการทำงาน และแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดเป็นความชำนาญ และนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อไป

ชนานัญ สุตโต และคณะ (2566) กล่าวว่า สมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากเป็นเกณฑ์หนึ่งในการคัดสรรบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจ การวัดและประเมินผล และการเพิ่มความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคคล องค์กร และการศึกษา การให้ความสำคัญกับสมรรถนะจะช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ องค์กรสามารถบริหารทรัพยากรบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และระบบการศึกษาสามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีความพร้อมสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบัน

ประเภทของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) มีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับบริบท สาขาอาชีพ และความต้องการที่แตกต่างกันไปโดยทั่วไป ซึ่งมีนัยการศึกษาได้แบ่งประเภทของสมรรถนะไว้ ดังนี้

ชินินาถ สุขจันทร์ (2558) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึงคุณลักษณะ ทักษะ และพฤติกรรมที่ทุกคนในองค์กรต้องมีและปฏิบัติตาม เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร และช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) หมายถึงคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมเฉพาะทางที่บุคคลในแต่ละตำแหน่งงานควรมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนด และสร้างมาตรฐานความเชี่ยวชาญในแต่ละสายงาน สมรรถนะตามสายงานช่วยให้สามารถพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมสำหรับการเติบโตในสายอาชีพของตนเอง

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวที่สะท้อนถึงความรู้ ทักษะ เจตคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของบุคคล ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างโดดเด่นและแตกต่างจากคนทั่วไป สมรรถนะส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเอง สร้างความก้าวหน้าในอาชีพ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งยังเป็นตัวกำหนดศักยภาพของบุคคลในการแสดงออกถึงความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

เสกสรร อามาตย์มนตรี (2560) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) ในองค์กรส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึงสมรรถนะ ความสามารถ หรือคุณสมบัติที่พนักงานทุกระดับชั้นภายในองค์กรจะต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมขององค์กร สมรรถนะหลักเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย และสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน โดยมีครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ความคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาจริยธรรมในการทำงาน และความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ

2. สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Professional Competency) หมายถึงความสามารถ สมรรถนะ และทักษะเฉพาะที่พนักงานระดับบริหารขึ้นไปควรมี เพื่อให้สามารถบริหารจัดการงานและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน สมรรถนะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ กำกับดูแลทรัพยากร สร้างแรงจูงใจให้ทีมงาน และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมักครอบคลุมด้านภาวะผู้นำ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยง การตัดสินใจอย่างรอบคอบ และการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

3. สมรรถนะในงาน (Directions Competency) หมายถึงความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งถือเป็นสมรรถนะหลักที่พนักงานในแต่ละตำแหน่งต้องมีเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ สมรรถนะนี้ครอบคลุมองค์ความรู้ ทักษะเชิงเทคนิค และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งงาน เช่น ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การจัดการโครงการ การแก้ปัญหาเฉพาะงาน ความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

ชนานาถ ผดุงศิลป์ (2560) ได้กล่าวว่า สามารถกำหนดประเภทของสมรรถนะได้ 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก หมายถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กรเพื่อนำพาองค์กรความสำเร็จบรรลุเป้าหมายวางไว้
2. สมรรถนะตามสายงานหมายถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละสายงานเพื่อให้งานในหน้าที่เกิดประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้
3. สมรรถนะทางบริหารเป็นสมรรถนะสำหรับผู้บริหารเพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้แบ่งสมรรถนะของบุคลากรในระดับปฏิบัติการออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมีหรือต้องทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ของคนที่ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชี่ยวชาญ และอุปนิสัยของคน

2. สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึงบุคลิกของคนที่จะสะท้อนถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐานจากที่กล่าวมาข้างต้น

สรุปได้ว่า นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของสมรรถนะที่แตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่โดยรวมแล้วแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะมีความสอดคล้องกัน คือ สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร สมรรถนะไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้าง ทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงาน แต่ยังเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของสมรรถนะ

สมรรถนะ นั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่ความรู้หรือทักษะอย่างเดียว แต่ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลายอย่างที่ทำงานร่วมกัน ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล โดยมีนักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ดังนี้

ชินินาถ สุขจันทร์ (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือความรู้เฉพาะเรื่องที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านกลไก เครื่องยนต์ เป็นต้น
2. ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่คิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้ อย่างดี
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือเจตคติค่านิยมและความคิดเห็น เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน เช่น การมีความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น ๆ ว่าเป็นคน ที่น่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Native Attitude) คือ แรงขับภายในทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

ทศนา แคมมณี (2563) ได้ให้คำนิยามว่า สมรรถนะหลักของผู้เรียนมีทั้งหมด 10 สมรรถนะ ที่จะทำให้เด็กไทยมีคุณสมบัติเป็นคนไทยฉลาดรู้ อยู่ดีมีสุข มีความสามารถสูง และอยู่ในสังคมได้ ได้แก่

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
2. คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
3. การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์

4. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน
6. ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ
7. ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม
8. การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล
9. การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและภาวะผู้นำ
10. การเป็นพลเมืองดีและสำนึกสากล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ให้ข้อมูลไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ มีทั้งหมด 7 ประการดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) ข้อมูล ข้อเท็จจริง และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน
2. ทักษะ (Skill) ความสามารถในการปฏิบัติงานหรือใช้เทคนิคเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ
3. คุณลักษณะ / เจตคติ (Attribute / Attitude) ลักษณะส่วนบุคคล ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการทำงาน
4. การประยุกต์ใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์
5. การกระทำ / การปฏิบัติ (Performance) การแสดงออกถึงสมรรถนะผ่านการปฏิบัติงานจริง
6. งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks / Jobs / Situations) บริบทหรือสภาพแวดล้อมของงานที่บุคลากรต้องเผชิญและปรับตัวให้เหมาะสม
7. ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานที่สามารถวัดและประเมินได้ตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนด

อาทิวราห์ ไตรภูมิ (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะสำหรับผู้เรียน คือ การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างสมรรถนะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนมีความจำเป็นที่ต้องการพัฒนา เตรียมความพร้อมให้มีสมรรถนะที่จำเป็น ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ให้มีประสิทธิภาพก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถเสริมสร้างทักษะความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นให้กับผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตไปเป็นประชากรของชาติให้มีความพร้อม ในการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเท่าทันและมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะผู้เรียน มีความหลากหลายและซับซ้อน เนื่องจากสมรรถนะเป็นการรวมกันของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานหรือ

แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน จึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้ง ครู ในฐานะผู้สอนและพัฒนาทักษะผู้ปกครอง ในการสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ผู้เรียน ที่ต้องมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ช่วยกำหนดแนวทางและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตอย่างมีศักยภาพ และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

สมรรถนะของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners) ตามกรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่เด็กทุกคนมีและใช้ได้ อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตาม เป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนตัว ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

1. ความสามารถในการสื่อสาร

เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจน การเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิด อย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการ ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบน พื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการ ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

สรุปได้ว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบแนวทางสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ และวิธีคิด เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพที่จะศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพในอนาคต มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพล พรเพ็ญ (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน ผลวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน และระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ

รัชนนท์ วงศ์หลวง (2564) ได้ศึกษาการบริหารและการจัดการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนปิยะมหาราชาธิราช ผลวิจัยพบว่ามีการบริหารและการจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีทันสมัย โดยครูมีอาชีพสุโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานสากล โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมีการจัดระบบ การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีมาตรฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนและ การปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ และผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ภายใต้ 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมงานวิชาการของสถานศึกษาให้โดดเด่น ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบการบริหาร และจัดการมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างยั่งยืน

กิริติ นิมพูน (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน พบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดย ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิริติ คุวานนท์ (2566) ได้ศึกษาการส่งเสริมองค์ประกอบตามแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทั้งความเข้าใจและความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนา หรือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลาและการเรียนรู้ แนวคิด ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นหนึ่งในแนวคิดด้านการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้

สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียน อานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวย วิทยนครปฐม มีความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จันทร์ฤดี พุ่มตี่อิง (2567) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรงศนันท์ อุดมฤทธิ์ (2567) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

มากทั้ง 5 ด้าน คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการคิด ตามลำดับ

วัชร บัญเลิศ (2567) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1)การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .931 โดยร่วมกัน พยากรณ์ ได้ร้อยละ 86.60

อิทธิเดช น้อยไม้ (2567) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้เรียนด้วยแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งความสามารถหรือความสำเร็จที่เป็นผลจากการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน ย่อมเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบถึงระดับสมรรถนะที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน

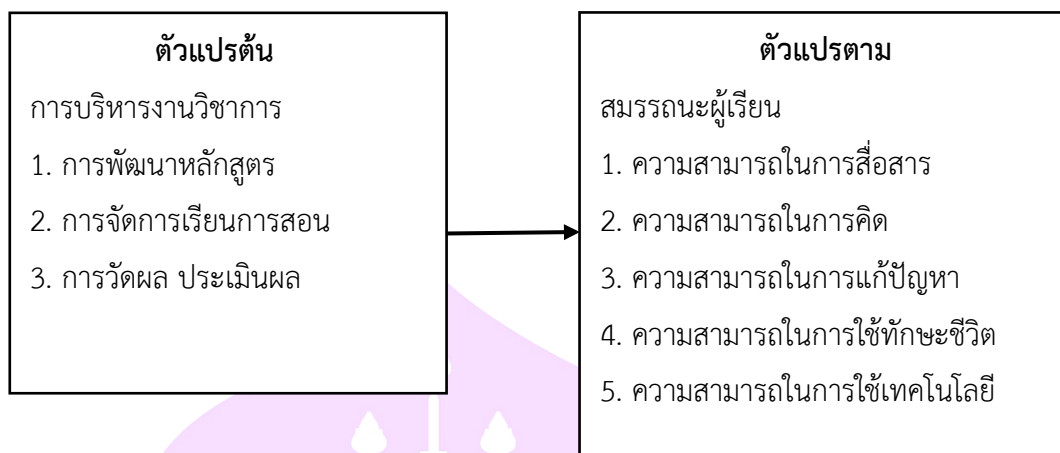
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดสำคัญการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน โดยได้จากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ สรุปรูปเป็นกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ 3 ขอบข่าย ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ, (2556); วลีรัตน์ ฉิมน้อย, (2562); ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, (2563); จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจน์รัตนาวาณิชย์, (2565); รุ่งชัชสุดา เวหะชาติ, (2565); สุกัญญา แซ่มซ้อย, (2566); สมบัติ เดชบำรุง, (2566); จันทร์ฤดี พุ่มดียิ่ง, (2567) และวัชร บัญเลิศ (2567) ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผล

2. สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,791 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน แล้วจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

ตาราง 2 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ขนาดเล็ก	295	54
2. ขนาดกลาง	1,000	183
3. ขนาดใหญ่	412	75
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	84	15
รวม	1,791	327

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ตามทฤษฎี แนวคิดและหลักการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ Likert Scale โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม Likert Scale โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากบทความ ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน รวมทั้งเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่จะศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการการสร้างเครื่องมือ โดยจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข

3. สร้างเครื่องมือที่กำหนดตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการแบบสอบถามและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ

5.1. รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำวิชาวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

5.2. ดร.เจตนิพัทธ์ ครอบอบ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเวียงผาง

5.3. นายกุลศล มีปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่จันวิทยาคม

พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยใช้สูตร ค่า IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

7. แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามบางข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้ง

8. นำเครื่องมือวัดที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.926

9. ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสอบถามแล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจริงเพื่อการวิจัยต่อไป

10. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจากข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือพร้อมกับแบบสอบถาม จำนวน 327 ชุด ได้รับกลับคืนมา 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ เตรียมนำข้อมูลไปวิเคราะห์เชิงสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับคำถามในการวิจัยและการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ สถิติการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์โดยใช้สถิติการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยมีเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุดการแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการคำนวณ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยมีเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสมรรถนะผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุดการแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียน ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objectives Congruence: IOC)
2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Q-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)
4. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
6. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าอำนาจในการพยากรณ์
S.E.B	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
S.E.est.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนน

มาตรฐาน

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์ของสมการถดถอยแต่ละค่าที่อยู่ในสมการ
---	-----	---

$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ในรูปคะแนนดิบ
-----------	-----	---

$\hat{Z}$ แทน สมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ในรูปคะแนนมาตรฐาน

**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X	แทน	การบริหารงานวิชาการ
X ₁	แทน	ด้านการพัฒนาหลักสูตร
X ₂	แทน	ด้านการจัดการเรียนการสอน
X ₃	แทน	ด้านการวัดผล ประเมินผล
Y	แทน	สมรรถนะผู้เรียน
Y ₁	แทน	ความสามารถในการสื่อสาร
Y ₂	แทน	ความสามารถในการคิด
Y ₃	แทน	ความสามารถในการแก้ปัญหา
Y ₄	แทน	ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
Y ₅	แทน	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	(n=327)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	89	27.22
2) หญิง	238	72.78
รวม	327	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	234	71.56
2) ปริญญาโท	85	25.99
3) ปริญญาเอก	8	2.45
รวม	327	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	(n=327)	
	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) ประสบการณ์ทำงาน 1 – 5 ปี	236	72.17
2) ประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี	74	22.63
3) ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	17	5.20
4. ประเภทสถานศึกษาจำแนกตามขนาด		
1) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	15	4.59
2) สถานศึกษาขนาดใหญ่	75	22.94
3) สถานศึกษาขนาดกลาง	183	55.96
4) สถานศึกษาขนาดเล็ก	54	16.51
รวม	327	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 72.78 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 ตามลำดับ วุฒิการศึกษา จบปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 71.56 รองลงมาจบปริญญาโท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.99 และจบปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.45 ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการทำงาน อยู่ในช่วง 1-5 ปีมากที่สุด จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 72.17 รองลงมา อยู่ในช่วง 6 – 10 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.63 และมีประสบการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 55.96 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.94 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.51 % และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ 3 ด้านโดยรวม

การบริหารงานวิชาการ	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.71	0.84	มาก	1
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.62	0.75	มาก	2
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล	3.49	0.79	ปานกลาง	3
รวม	3.61	0.80	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.75) และด้านการวัดผล ประเมินผล ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดทำกรบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.84	0.81	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีโลก มุ่งเน้นการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.67	0.88	มาก	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการปฏิบัติของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21	3.51	0.79	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.88	0.87	มาก	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	3.63	0.79	มาก	5
รวม	3.71	0.84	มาก	

จากตาราง 5 พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.87) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดทำการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.81) และผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีโลก มุ่งเน้นการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.88) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอน ออกแบบแผนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้	3.66	0.65	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคนิค การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะ การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการ ทำงานร่วมกันผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	3.92	0.75	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากปัญหา และการใช้สถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์จริง และชีวิตประจำวัน	3.63	0.72	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการ พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในด้านสื่อการ เรียนรู้ เทคโนโลยี และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์	3.32	0.77	ปานกลาง	5

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารการคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	3.57	0.76	มาก	4
รวม	3.62	0.75	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน ผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.65) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากปัญหา และการใช้สถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.72) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในด้านสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล

ด้านการวัดผล ประเมินผล	(n=327)		ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.62	0.87	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน	3.49	0.83	ปานกลาง	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เครื่องมือการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม	3.56	0.74	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการวัดผลประเมินผล เพื่อสนับสนุน การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	3.39	0.72	ปานกลาง	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการ ประเมินไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาวิธีการสอนให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ ตรงตามเป้าหมาย	3.39	0.72	ปานกลาง	5
รวม	3.49	0.79	ปานกลาง	

จากตาราง 7 พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เครื่องมือการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน

สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.74) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.83) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตรงตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ระดับสมรรถนะผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน โดยรวม

สมรรถนะผู้เรียน	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	3.51	0.80	มาก	1
2. ด้านความสามารถในการคิด	3.40	0.75	ปานกลาง	3
3. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	3.36	0.78	ปานกลาง	4
4. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	3.35	0.80	ปานกลาง	5
5. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	3.53	0.77	มาก	2
รวม	3.43	0.78	ปานกลาง	

จากตาราง 8 พบว่า สมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.80) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) และด้านความสามารถในการคิด ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.75) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ด้านความสามารถในการสื่อสาร	(n=327)			
	$\bar{X}$ =	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และ ทักษะของตนเองด้วยการพูด และ การเขียน	3.83	0.79	มาก	1
2. ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผลและเปิดกว้าง	3.09	0.81	ปานกลาง	6
3. ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลในการเจรจาต่อรองเพื่อ แก้ปัญหาความขัดแย้งได้	3.34	0.77	ปานกลาง	5
4. ผู้เรียนเลือกใช้คำพูดและรูปแบบการสื่อสารที่ เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับสาร	3.65	0.81	มาก	3
5. ผู้เรียนมีความสามารถในการรับสาร อย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการฟัง การดู และการอ่าน	3.73	0.59	มาก	2
6. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสาร อย่าง เหมาะสมโดยคำนึงถึงความ รับผิดชอบต่อสังคมเพื่อ บรรลุ วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร	3.40	0.74	ปานกลาง	4
รวม	3.51	0.80	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และ ทักษะของตนเองด้วยการพูดและ การเขียน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการรับสาร อย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการฟัง การดู และการอ่าน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.59) และ ผู้เรียนเลือกใช้คำพูดและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับสาร ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.81) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผลและเปิดกว้าง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการคิด

ด้านความสามารถในการคิด	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ	3.09	0.55	ปานกลาง	5
2. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์	2.90	0.55	ปานกลาง	6
3. ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์แนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานได้	3.26	0.65	ปานกลาง	4
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสียของข้อมูลก่อนตัดสินใจ	3.45	0.65	ปานกลาง	3
5. ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน	3.82	0.72	มาก	2
6. ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม	3.87	0.78	มาก	1
รวม	3.40	0.75	ปานกลาง	

จากตาราง 10 พบว่า ระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.72) และผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสียของข้อมูลก่อนตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.65) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	2.95	0.61	ปานกลาง	6
2. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น	2.98	0.62	ปานกลาง	5
3. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม	3.46	0.81	ปานกลาง	3
4. ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลและคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	3.88	0.72	มาก	1
5. ผู้เรียนสามารถออกแบบวิธีการหรือทางเลือก ในการแก้ปัญหา	3.71	0.77	มาก	2
6. ผู้เรียนสามารถระบุข้อดีและ ข้อเสียของวิธีการหรือทางเลือกและ ดำเนินการแก้ปัญหา	3.16	0.60	ปานกลาง	4
รวม	3.36	0.78	ปานกลาง	

จากตาราง 11 พบว่า ระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลและคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถออกแบบวิธีการหรือทางเลือก ในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.77) และผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.81) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงอุปสรรคที่เผชิญได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
1. ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.87	0.78	มาก	1
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย	3.20	0.76	ปานกลาง	4
3. ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม และสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น	3.29	0.2	ปานกลาง	3
4. ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	2.93	0.72	ปานกลาง	6
5. ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม และสภาพแวดล้อม	3.03	0.72	ปานกลาง	5
6. ผู้เรียนรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	3.77	0.61	มาก	2
รวม	3.35	0.80	ปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่า ระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ผู้เรียนรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.61) และผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.72) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	(n=327)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
1. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง	3.76	0.66	มาก	1
2. ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาหรือสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.68	0.71	มาก	3
3. ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.74	0.78	มาก	2
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์	3.24	0.66	ปานกลาง	6
5. ผู้เรียนสามารถควบคุมการใช้เทคโนโลยีของตนเองอย่างเหมาะสม และไม่ใช้ในทางที่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น	3.42	0.77	ปานกลาง	4
6. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี เช่น การเคารพลิขสิทธิ์และความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น	3.34	0.84	ปานกลาง	5
รวม	3.53	0.77	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า ระดับสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.78) และผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาหรือสื่อที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียน

ตัวแปร	X_t	X_1	X_2	X_3	Y_t	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5
X_t	1									
X_1	.868**	1								
X_2	.803**	.547**	1							
X_3	.812**	.536**	.494**	1						
Y_t	.727**	.623**	.586**	.575**	1					
Y_1	.658**	.600**	.562**	.462**	.706**	1				
Y_2	.534**	.467**	.420**	.434**	.749**	.410**	1			
Y_3	.364**	.296**	.384**	.327**	.661**	.230**	.420**	1		
Y_4	.296**	.241**	.251**	.247**	.627**	.260**	.337**	.338**	1	
Y_5	.606**	.516**	.483**	.481**	.763**	.417**	.483**	.397**	.342**	1

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า ความสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการ (X_t) มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะผู้เรียน (Y_t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy} = 0.727$)

ตอนที่ 5 การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการ	b	SE.B	β	t	Sig.
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา (X_1)	0.164	0.024	0.340	6.871	0.000**
ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา (X_2)	0.177	0.030	0.282	5.864	0.000**
ด้านการวัดผล ประเมินผล (X_3)	0.143	0.028	0.239	5.017	0.000**
R = .715 R ² = .512 R ² _{adj} = .507 S.E.est. = .187					

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (X_1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ด้านการวัดผล ประเมินผล (X_3) ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.51 และสามารถนำการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ไปพยากรณ์สมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้ร้อยละ 51.2

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.664 + 0.164X_1 + 0.177X_2 + 0.143X_3$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.340X_1 + 0.282X_2 + 0.239X_3$$

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล ตามลำดับ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดทำการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการวัดผลประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เครื่องมือการวัดผลประเมินผล

การเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีการสอน

2. สมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการคิด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

2.1 ด้านความสามารถในการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และ ทักษะของตนเองด้วยการพูดและ การเขียน รองลงมา คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการรับสาร อย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการฟัง การดู และการอ่าน และผู้เรียนเลือกใช้ คำพูดและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับสาร ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความคิดเห็นกับผู้อื่น

2.2 ด้านความสามารถในการคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนา และผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลและคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถออกแบบวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงอุปสรรคที่เผชิญได้อย่าง ถูกต้องและชัดเจน

2.4 ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ผู้เรียนรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผล กระทบต่อตนเองและผู้อื่น และผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ ตามลำดับ ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.5 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รองลงมา

คือ ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์

3. การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

4. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้ง มีการวัดผลและประเมินผลสะท้อนสมรรถนะผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ เดชบำรุง (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กิริติ ฉิมพูน (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วัชรระ บุญเลิศ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะการพัฒนาหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักสูตรที่เหมาะสม ซึ่งมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุพล พรเพ็ญ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับ สมบัติ เดชบำรุง (2566) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และ สอดคล้องกับ จันทรฤติ พุ่มดียิ่ง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน วิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งการวางแผนและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ พัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างของผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด ทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุลล พรเพ็ญ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียน การสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับ สมบัติ เดชบำรุง (2566) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับ จันทรฤติ พุ่มดียิ่ง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ผู้สอนมีความรู้และทักษะในด้านการวัดผลประเมินผล เครื่องมือการ วัดผลประเมินผลไม่หลากหลาย ไม่มีการประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ เกศรา ตุ่มคำ (2562) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะปู พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับ หญิงกรุณา วงษ์เทียนหลาย (2562) ที่ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล พบว่า สภาพการบริหารงาน วิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับ ศุภวรรณ สุธรรมมา (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การบริหารงาน วิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. สมรรถนะผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังมีศักยภาพที่ สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ในหลายด้านเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษายุคใหม่ที่มุ่งเน้น การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21

สอดคล้องกับ เบญจพร ชนะกุล (2563) ที่ได้ศึกษา การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า สมรรถนะผู้เรียนในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง

2.1 ด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ซึ่งอาจเป็นผลจากแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษา และการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นและการนำเสนอข้อมูล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติเดชบำรุง (2566) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยาคารปทุม พบว่า สมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จันทร์ฤดี พุ่มดียิ่ง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า สมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านความสามารถในการคิด อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้สะท้อนถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่อาจยังไม่เน้นการฝึกฝนการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบมากพอ ผู้เรียนอาจขาดโอกาสในการเผชิญกับปัญหาจริงที่ต้องใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการตัดสินใจ ดังนั้น การปรับปรุงการจัดการกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดและการแก้ปัญหา เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) หรือการจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกการแก้ปัญหา จะช่วยพัฒนาทักษะด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นพวรรณ ไชยชนะ (2557) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการคิดของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ด้านความสามารถในการคิด อยู่ในระดับ ปานกลาง

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเผชิญปัญหาและหาวิธีแก้ไข แต่ยังขาดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และทักษะการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการแก้ปัญหาก็เป็นสมรรถนะที่สำคัญเนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะนี้สามารถทำได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเผชิญปัญหาจริง ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวรรณ แก่นจันทร์ (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา พบว่า ความสามารถในการค้นพบวิธีแก้ปัญหาและความสามารถในการสร้างสรรค์ความรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง

2.4 ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรืออาจเป็นเพราะแนวทางการสอนที่ยังไม่เน้นการนำทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงมากนัก ปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบ เช่น ความ

หลากหลายของบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของนักเรียน อาจทำให้โอกาสในการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เกศรา น้อยมานพ (2563) ที่ได้ศึกษาทักษะชีวิตตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 พบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับ บุญจักรวาล รอดบำเรอ (2567) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะชีวิตและอาชีพ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อทักษะชีวิตและอาชีพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2.5 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ เดชบำรุง (2566) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม พบว่า สมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จันทฤทธิ์ พุ่มดียิ่ง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า สมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

3. การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร ทักษะชีวิต และ การใช้เทคโนโลยี ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และสมรรถนะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมบัติ เดชบำรุง (2566) พบว่า การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวย วิทยนครปฐม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ จันทฤทธิ์ พุ่มดียิ่ง (2567) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน จากการวิจัย พบว่า ตัวแปรการพยากรณ์ที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการ

วัดผลประเมินผล สามารถพยากรณ์ การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในแต่ละด้าน ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์สมรรถนะผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โลก โดยยึดหลักการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทเฉพาะของสถานศึกษา รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างเหมาะสม ส่งผลให้หลักสูตรสถานศึกษาสามารถเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ รัชันท์ วงศ์หลวง (2564) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ และส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่ม้อย (2566) เนื่องจากหลักสูตรทำหน้าที่กำหนดทิศทาง เป้าหมาย เนื้อหา วิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงรูปแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม หากมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์สมรรถนะผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สอนออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และเชื่อมโยงเป้าหมายการเรียนรู้กับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน ผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากปัญหา รวมถึงการใช้สถานการณ์จริงในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสถานการณ์จริงและชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ กิรติ คุสานนท์ (2566) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในรายวิชาและในสถานการณ์จริงของชีวิตประจำวัน โดยการออกแบบบทเรียนควบคู่กับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ อิทธิเดช น้อยไม้ (2567) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

ได้เป็นอย่างดี เพราะมีลักษณะสำคัญคือ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งความสามารถหรือ ความสำเร็จที่เป็นผลจากการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน ย่อมเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบถึงระดับสมรรถนะที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน

4.3 ด้านการวัดผลประเมินผล มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์สมรรถนะผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะมีการวัดผลและประเมินผลที่สะท้อนถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน รวมถึงเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมและแม่นยำ สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่ม้อย (2566) ที่กล่าวว่า การวัดประเมินผลช่วยตรวจสอบผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เนื่องจากการวัดและประเมินผลไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแค่ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และทักษะในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง เกณฑ์การประเมิน ที่ชัดเจนจะทำให้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรมีการวางแผน ส่งเสริม และพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำผลการประเมินมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนในแต่ละบริบทอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนบูรณาการการเรียนรู้ทักษะชีวิตเข้ากับการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

และการฝึกฝนทักษะชีวิตจริง สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

3. ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรให้ความสำคัญกับการวางแผน พัฒนา และติดตามประเมินผลการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับสมรรถนะผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในโลกยุคใหม่

4. ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรกำหนดนโยบาย และแนวทางส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรส่งเสริมและกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรกำหนดกระบวนการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมและกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบโครงงาน และการเรียนรู้ร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ ควรใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพจริง และควรสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก คิดวิเคราะห์ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และด้านการวัดผลประเมินผล ควรส่งเสริมและกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลที่เน้นการวัดสมรรถนะและทักษะที่หลากหลายของผู้เรียน ไม่ควรเน้นเพียงการทดสอบทางวิชาการแบบเดิมเพียงอย่างเดียว แต่ควรครอบคลุมการประเมินจากสภาพจริง เช่น การประเมินจากชิ้นงาน ผลงาน การนำเสนอ การทำโครงงาน และพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงควรใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ควบคู่กับการประเมินเพื่อสรุปผล (Assessment of Learning) โดยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสม และสามารถวางแผนการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนได้ตรงตามความต้องการและศักยภาพ เพื่อยกระดับสมรรถนะของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ แก่นจันทร์. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง วงกลม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารร้อยแก่นสาร*, 8(7), 349-362.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารรูปแบบนิติบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. 21 เช่นจรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ*. เช่นจรี.
- กิริติ คุณสนนท. (2566). การส่งเสริมองค์ประกอบตามแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 21(1), 11-19.
- กิริติ ฉิมพุม. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. *Education Journal Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 5(2), 135-144.
- เกศรา ตุ่มคำ. (2562). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะบุ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการ PDCA. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
- เกศรา น้อยมานพ. (2563). การศึกษาทักษะชีวิตตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กระทรวงศึกษาธิการของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 31(3), 27-35.
- จันทร์ฤดี พุ่มดีอิง. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี*, 11(2), 151-163.

- จิตสุภา สง่าแสง และนิพัชชา โรจน์รัตนวาณิช. (2565). การศึกษากรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการ กลุ่มโรงเรียนตามแนวคิดทักษะข้ามวัฒนธรรม. *ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 7(7), 403-416.
- เฉลิมวุฒิ แทนสุวรรณ. (2561). กลยุทธ์การบริหารวิชาการหลักสูตรนายประจำเรือพาณิชย์ตามแนวคิดสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงานสากล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ชนานัญ สุโต, พรเทพ เสถียรนพแก้ว และวัลลิกา ฉลากบาง. (2566). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*, 8(7), 489-497.
- ชนานาถ ผดุงศิลป์. (2562). สมรรถนะหลักที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน].
- ชินีนาก สุขจันทร์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะสาขาอาชีพช่างฉีดยาพลาสติก. [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี].
- ทรรศนันท์ อุดมฤทธิ. (2567). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนบางปะอิน "ราชานุเคราะห์ 1" จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 5(1), 244-258.
- ทิตนา แคมณี. (2563). สมรรถนะหลัก บัณฑิตไทยฉลาดรู้ อยู่ดีมีสุข มีความสามารถสูงและใส่ใจสังคม. <https://elibrary.ksp.or.th>
- นพวรรณ ไชยชนะ. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการ คิดของผู้เรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 20(2), 48-59.
- บุญจักรวาล รอดบำเรอ. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารส่งเสริมการเรียนรู้*, 4(2), 18-27.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร ชนะกุล. (2563). การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 12(1), 1-13.

- ปริญญญา มุขसार. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสมรรถนะพลเมืองสีเขียว. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี].
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- เพ็ญศิริ โฉมฉาย. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิต นักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา].
- รัชรัตน์ วงศ์หลวง. (2564). การบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง].
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2565). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่. เหมการพิมพ์.
- วลีรัตน์ ฉิมน้อย. (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง].
- วัชร บัญญัติ. (2567). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารวิชาการรัชต์ภาคย์, 18(58), 372-391.
- ศุภวรรณ สุธีมา. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี].
- สมบัติ เดชบำรุง. (2566). การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยาคาร. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 10(4), 358-371.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน. <https://www.ocsc.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). รายงานสถานการณ์การศึกษาของประเทศไทย. สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และ ภาพรวมปี 2563*. สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). *คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. อักษรไทย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพล พรเพ็ญ. (2561). *การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- เสกสรร อามาศย์มนตรี. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เรื่อง การผลิตสื่อ เสียงบรรยายภาพ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ].
- หญิงกรุณา วงษ์เทียนหลาย. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- อาทิวราห์ ไตรภูมิ. (2564). *สมรรถนะสำหรับอนาคตผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงคอกสิรินธร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- อิทธิเดช น้อยไม้ และณัฐวรรณ เฉลิมสุข. (2566). เสริมสมรรถนะผู้เรียนด้วยแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 17(1), 13-21.
- Fullan, M. (2020). *The new meaning of educational change*. Teachers College Press.
- World Economic Forum. (2020). *The future of jobs report*. <https://www.weforum.org>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิชาวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

2. ชื่อ นายกุลศ มีปัญญา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่จันวิทยาคม
สถานที่ทำงาน โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

3. ชื่อ ดร.เจตนิพิฐ รอบคอบ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านเวียงฝาง

ภาคผนวก ข ตารางการหาค่า IOC

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับจุดประสงค์ (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3
ท่าน

อธิบายความหมายดังนี้

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา +1 หมายถึง ข้อความ เนื้อหา สอดคล้อง ถูกต้องและ
เหมาะสม

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา -1 หมายถึง ข้อความ เนื้อหา ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลด้านสภาพทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	3	1
2	วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	ข้อมูลด้านสภาพทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
3	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี ☐ ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ☐ ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1
4	ประเภทสถานศึกษาจำแนกตามขนาด ☐ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป) ☐ สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 720-1,679 คน) ☐ สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 120-719 คน) ☐ สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 0-119)	+1	+1	+1	3	1

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
ด้านการวัดผล ประเมินผล						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียน ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เครื่องมือการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม	+1	+1	+1	3	1
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลประเมินผล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตรงตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดทำ การบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และมี ขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการ พัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีโลก มุ่งเน้น การส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางการปฏิบัติของหลักสูตร สถานศึกษาอย่างชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนา สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21	+1	+1	+1	3	1
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา โดย คำนึงถึงการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
12	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะ การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1
13	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากปัญหา และการใช้สถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
14	ผู้บริหารสถานศึกษานับสุนทรพยากรและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในด้านสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน โดยเน้นการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
ความสามารถในการสื่อสาร						
1	ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและ การเขียน	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
2	ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผลและเปิดกว้าง	+1	+1	+1	3	1
3	ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลในการเจรจาต่อรองเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งได้	+1	+1	+1	3	1
4	ผู้เรียนเลือกใช้คำพูดและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับสาร	+1	+1	+1	3	1
5	ผู้เรียนมีความสามารถในการรับสาร อย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการฟัง การดู และการอ่าน	+1	+1	+1	3	1
6	ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสาร อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความ รับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร	+1	+1	+1	3	1
ความสามารถในการคิด						
7	ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
8	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์	+1	+1	+1	3	1
9	ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์แนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานได้	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
10	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมี วิจาร์ณญาณ โดยพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสีย ของข้อมูลก่อนตัดสินใจ	+1	+1	+1	3	1
11	ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนา ตนเอง ทั้งด้านการเรียนรู้และการใช้ ชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1
12	ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้ไปใช้ใน การตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
ความสามารถในการแก้ปัญหา						
13	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงอุปสรรค ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	0	+1	+1	2	0.67
14	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1
15	ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
16	ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลและคุณธรรมเป็น พื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยคำนึงถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1
17	ผู้เรียนสามารถออกแบบวิธีการหรือทางเลือก ใน การแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
18	ผู้เรียนสามารถระบุข้อดีและ ข้อเสียของวิธีการ หรือทางเลือกและ ดำเนินการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต						
19	ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน	+1	+1	+1	3	1
20	ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และมี เป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1
21	ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้	0	+1	+1	2	0.67
22	ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความ ขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
23	ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมและสภาพแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1
24	ผู้เรียนรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี						
25	ผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ การเรียนรู้ของตนเอง	+1	+1	+1	3	1
26	ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์ เนื้อหาหรือสื่อที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้	0	+1	+1	2	0.67

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
27	ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	2	0.67
28	ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1
29	ผู้เรียนสามารถควบคุมการใช้เทคโนโลยีของตนเองอย่างเหมาะสม และไม่ใช้ในทางที่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1
30	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี เช่น การเคารพลิขสิทธิ์และความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
27	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เรื่อง

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

.....

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 ประกอบไปด้วย 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของ
ผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 3) เพื่อศึกษา
การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คำตอบที่ได้จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพทาง
ราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

นางสาวหทัยา มหายศกุล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

2. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ทำงาน

☐ ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี

☐ ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี

☐ ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

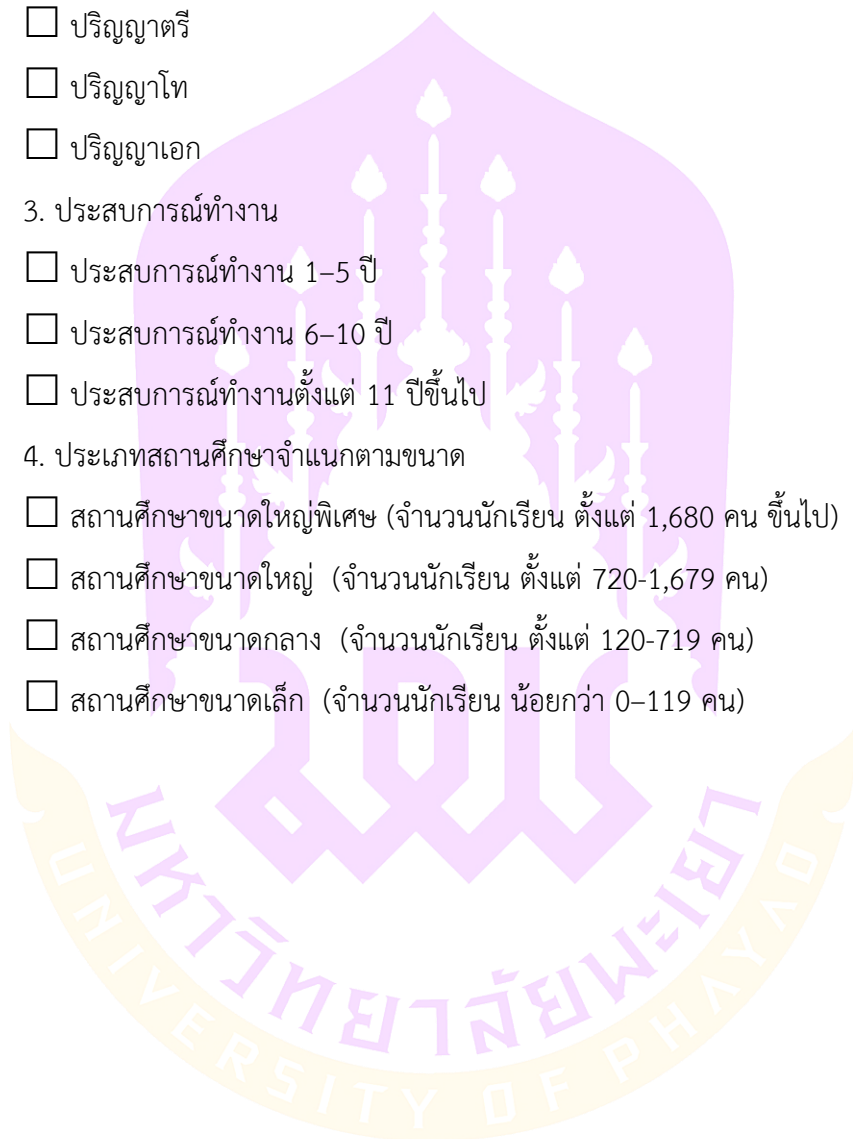
4. ประเภทสถานศึกษาจำแนกตามขนาด

☐ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป)

☐ สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 720-1,679 คน)

☐ สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 120-719 คน)

☐ สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 0-119 คน)

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3 ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การวัดผล ประเมินผล
2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ในการตอบคำถามโปรดทำเครื่องหมาย (✓) ตามที่ท่านได้พิจารณาในช่องขวามือ คือ ช่อง
ระดับคะแนน ที่ ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 มี ทั้งหมด 15 ข้อ
ความหมายของระดับคะแนน คือ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการ ระดับน้อยที่สุด

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดผล ประเมินผล					
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้เรียน					
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง สะท้อนความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของ ผู้เรียน					
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้เครื่องมือการ วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับ ผู้เรียน สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลประเมินผล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน					
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตรงตามเป้าหมาย					
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนและจัดทำการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีโลก มุ่งเน้นการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการปฏิบัติของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21					
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
11. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบแผนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้					
12. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ					
13. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากปัญหา และการใช้สถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และชีวิตประจำวัน					
14. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในด้านสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน				
	5	4	3	2	1
15. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน โดยเน้นการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกยุคดิจิทัล					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงรายเขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ในการตอบคำถามโปรดทำเครื่องหมาย (✓) ตามที่ท่านได้พิจารณาในช่องขวามือ คือ ช่องระดับคะแนน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 มี ทั้งหมด 30 ข้อ ความหมายของระดับคะแนน คือ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับสมรรถนะในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับสมรรถนะในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับสมรรถนะในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับสมรรถนะในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด

สมรรถนะผู้เรียน	ระดับสมรรถนะ				
	5	4	3	2	1
ความสามารถในการสื่อสาร					
1. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และ ทักษะของตนเองด้วยการพูดและ การเขียน					
2. ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ความ คิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผลและเปิดกว้าง					
3. ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลในการเจรจาต่อรองเพื่อ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้					
4. ผู้เรียนเลือกใช้คำพูดและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม กับสถานการณ์และผู้รับสาร					
5. ผู้เรียนมีความสามารถในการรับสาร อย่างมีสติ เพื่อให้ เกิดความเข้าใจ ด้วยการฟัง การดู และการอ่าน					
6. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสาร อย่าง เหมาะสมโดยคำนึงถึงความ รับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร					
ความสามารถในการคิด					
7. ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ					
8. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมา สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์					
9. ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์แนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานได้					
10. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสียของข้อมูลก่อนตัดสินใจ					
11. ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้ง ด้านการเรียนรู้และการใช้ชีวิตประจำวัน					
12. ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม					

สมรรถนะผู้เรียน	ระดับสมรรถนะ				
	5	4	3	2	1
ความสามารถในการแก้ปัญหา					
13. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและชัดเจน					
14. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น					
15. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม					
16. ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลและคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น					
17. ผู้เรียนสามารถออกแบบวิธีการหรือทางเลือก ในการแก้ปัญหา					
18. ผู้เรียนสามารถระบุข้อดีและ ข้อเสียของวิธีการหรือทางเลือกและ ดำเนินการแก้ปัญหา					
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต					
19. ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
20. ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย					
21. ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม และสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น					
22. ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม					
23. ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมและสภาพแวดล้อม					
24. ผู้เรียนรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น					

สมรรถนะผู้เรียน	ระดับสมรรถนะ				
	5	4	3	2	1
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี					
25. ผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง					
26. ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาหรือสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม					
27. ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
28. ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์					
29. ผู้เรียนสามารถควบคุมการใช้เทคโนโลยีของตนเองอย่างเหมาะสม และไม่ใช้ในทางที่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น					
30. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี เช่น การเคารพลิขสิทธิ์และความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สำหรับการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	หัตทยา มหายศกุล
วัน เดือน ปี เกิด	30 สิงหาคม 2540
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2564 ศษ.บ. (การสอนภาษาจีน), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	150/1 หมู่ 3 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	หัตทยา มหายศกุล. (ผู้บรรยาย). (26 เมษายน 2568). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 11 (หน้า 144-156). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
รางวัลที่ได้รับ	-

